

25.09.2019

Ärende/31

§ 280

Den av ledamoten Jussi Chydenius väckta motionen om en skivsamling på centrumbiblioteket Ode

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Jussi Chydenius väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Jussi Chydenius och 14 andra ledamöter föreslår i sin motion att en skivsamling förläggs till centrumbiblioteket Ode.

Stadsstyrelsen hänvisar till kultur- och fritidsnämndens utlåtande och konstaterar att stadsbiblioteket utvecklar sin service genom att göra kunderna delaktiga och med stöd av metoder inom faktabaserad ledning. Alla beslut om placeringen av bibliotekets samlingar grundar sig på undersökningsfakta, lånestatistik, prognoser och kundrespons.

I maj 2019 har stadsbiblioteket avstått från egna samlingar vid biblioteken och gått över till en s.k. flytande samling, som baserar sig på profilering av biblioteken och kundernas lånebeteende och som förbättrar tillgången på material i alla biblioteken. Inte heller Ode har längre en egen samling utan materialet styrs dit via ett system med en definierad profileringsalgoritm för det flytande systemet och enligt fritt utrymme i hyllorna.

25.09.2019

Det bestämdes att Ode ska ha fokus på litteratur redan innan biblioteket öppnades, och hyllmöblerna valdes därefter. Det är inte lämpligt att öka antalet hyllor i Ode eftersom den största bristen enligt kundrespon- sen gäller studie- och arbetsutrymmen. Sedan januari 2019 har man i Ode prövat på en liten utställningshylla där man även presenterar olika musikgenrer. Det har ändå inte lånats särskilt mycket inspelningar från hyllan.

Det är möjligt att ändra hyllorna till en förvaringsplats för ca 2 000 cd-skivor och bibliotekets flytande system skulle styra skivorna till Ode från de 27 andra bibliotek som upprätthåller skivhyllor. Samlingen skulle ändå vara ganska slumpmässig och snäv att bläddra i. Nya och gamla populära skivor inom underhållningsmusik lånas främst ut genom reservering, och i bibliotekshyllan finns främst mindre känt material. För att kunderna ska ha nytta av en samling på 2 000 skivor kunde man begränsa den till en viss genre av vilken man lyfter fram ett större utbud.

Odes samling är profilerad främst med tanke på det flytande materialet och man vill inte göra ett lager av materialet. Att snabbt få tillgång till material är garanterat i biblioteksnätet, eftersom allt hyllmaterial går att få till önskat bibliotek för avhämtning inom ungefär ett dygn som en avgiftsfri reservering. T.ex. finns det dagligen i Ode ca 1 500 reserverade band, varav ca 100 är cd-skivor.

Ode är profilerat som ett bibliotek för utveckling av nya tjänster i hela Finlands skala, och det är inte ändamålsenligt att där reservera plats för en sådan typs material vars biblioteksutlåning helt klart har rasat. Samma fenomen kan ses på konsumentmarknaden. Efterfrågan på fysiska musikinspelningar har i hög grad ersatts med streamningstjänster, som även är tillgängliga via biblioteket. Även om utlåningen av inspelningar sjunker, erbjuds helsingforsarna fortfarande bra cd-skivsamlingar på gångavstånd från Ode i traditionella Richardsgatans bibliotek och i Tölö bibliotek, där skivhyllorna bevarades vid ombyggnaden. Böle bibliotek är samlingscentral för hela stadsbiblioteket, och därifrån skickas såväl cd-skivor som mer sällan lånade böcker på ett dygn till alla andra bibliotek.

Att reservera hyllutrymme för 2 000 cd-skivor i Ode skulle inte ha någon nämnvärd ekonomisk inverkan, eftersom det för närvarande finns tillräckligt med skivor i stadsbibliotekets samlingar. En skivsamling i Ode är därmed inte en kostnadsfråga utan en funktionell ändring i Odes innehållstjänster. Odes verksamhet som musikbibliotek fokuserar nu på en helt annan service, att stötta en aktiv musikhobby och presentera olika musikgenrer för kunderna genom mindre konserter, workshops och musikevenemang. Utlåningen kretsar kring sådant som

25.09.2019

Ärende/31

stöder hobbyverksamhet, såsom en omfattande samling av noter, utlåning av instrument samt reservering av studio- och replokaler. Musiken är bättre och mångsidigare representerad i Ode än en samling cd-skivor i hyllan i väntan på lånare.

Det har reserverats plats för sammanlagt 100 000 band i Ode, i vilka utöver trycksaker ingår noter, brädspel, konsolspel och filminspelningar. Biblioteket följer aktivt användningen av olika material och bereder sig årligen på att göra ändringar i materialet. Det är emellertid inte motiverat att reservera plats för en separat skivsamling i Ode. Ode säkerställer en jämlik tillgång till cd-skivor genom den flytande samlingen och gratis reserveringar.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 571

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Jussi Chydeniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

25.09.2019

Ärende/31

Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 04.06.2019 § 109

HEL 2019-002041 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää monipuolisten musiikkikirjastopalvelujen tarjoamista asiakkaille tärkeänä. Lautakunta toteaa, että kirjastolain mukaisten kirjastopalvelujen järjestämisvastuu on kaupungin kirjastolla, joka kehittää palvelujaan asiakkaita osallistaen ja nojautuen tiedolla johtamisen menetelmiin. Kaikki päätökset kirjastojen kokoelmien sijoittelusta pohjautuvat tutkittuun tietoon, lainaustilastoihin, ennusteisiin ja asiakaspalautteisiin.

Toukokuussa 2019 kaupunginkirjasto luopui kirjastojen omista kokoelmista ja siirtyi ns. kelluvaan kokoelmaan, joka parantaa kaiken aineiston saatavuutta kaikissa kirjastoissa perustuen kirjastojen profilointiin ja asiakkaiden lainauskäyttäytymiseen. Myöskään Oodilla ei ole enää omaa kokoelmaa vaan aineisto ohjautuu sinne kullutusjärjestelmään määritellyn oppivan profilointialgoritmin ja vapaan hyllytilan mukaan.

Oodi profiloitiin kokoelmiltaan kirjallisuuspainotteiseksi jo paljon ennen kirjaston avaamista, ja hyllykalusteet valittiin ja määritettiin sen mukaan. Tilaan ei ole mielekästä lisätä uusia hylly-yksikköjä, koska asiakaspalautteen mukaan suurin puute kohdistuu opiskelu- ja työskentelytiloihin. Oodiin tulee edelleen jonkin verran palautetta myös kirjojen liian vähäisestä määrästä, vaikka kirjojen määrää on alkuvuodesta lisätty. Tammikuusta 2019 alkaen Oodissa on kokeiltu pienimuotoista näyttelyhylytoimintaa myös musiikin eri lajityyppien esittelyyn. Äänitteiden lainaus näyttelyhylyistä on kuitenkin ollut hyvin vähäistä.

Näyttelyhyly-yksikkö voitaisiin kalusteteknisesti muuttaa cd-levyjen säilytyspaikaksi, johon mahtuisi noin 2 000 cd-levyä. Cd-levyjen hankintaan ei kuluisi määrärahaa, koska kaupunginkirjaston kokoelmissa on tällä hetkellä riittävästi cd-levyjä. Kirjaston kullutusjärjestelmä ohjaisi jatkossa 2 000 cd-levyä Oodiin muista 27:stä äänitehylyjä ylläpitävästä kirjastosta. On huomattava, että tällainen kokoelma olisi varsin sattu-manvarainen ja selailukäyttöön suppea. Jotta asiakkaat saisivat tämän kokoisesta kokoelmasta hyötyä, se tulisi rajoittaa johonkin lajityyppiin, josta saisi esille edes hieman kattavamman valikoiman. Oodin musiikki-toiminnan kannalta kyseeseen voisi kenties tulla kansanmusiikki, koska

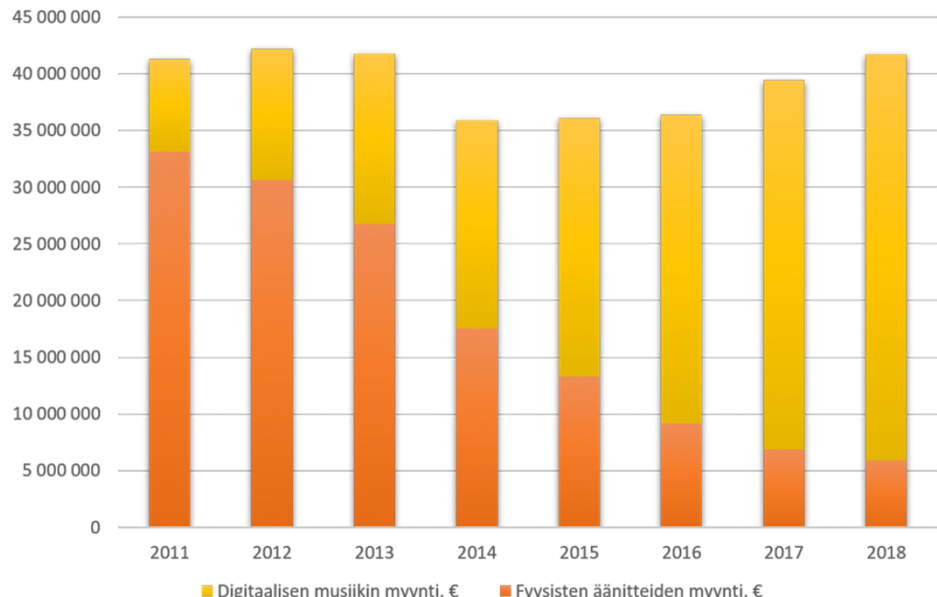
25.09.2019

Ärende/31

Oodissa on paljon yhteistyötä erityisesti Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosaston kanssa.

Klassista musiikkia Oodiin ei kannattaisi sijoittaa, koska viereisessä Musiikkitalossa toimii siihen erikoistunut kaikille avoin kirjasto, ja toisaalta asiakkaille on tarjolla laadukas sähköinen Naxos Music Library – verkkoaineisto, joka sisältää myös jazz-musiikkia. Rock- ja muun kevyen musiikin uudet ja vanhat hittinimekkeet puolestaan kulkevat lainaan pääosin varauksina, ja kirjastojen hyllyistä löytyy lähinnä vähemmän tunnettua aineistoa. Tämäkin aineisto liikkuu varauksina jonkin verran Pasilan kirjastosta, jossa on myös riittävä henkilökunta hoitamaan varauksia. Oodista sen sijaan ei haluta tehdä aineistovarastoa, vaan sen kokoelmaa on profiloitu ennen kaikkea liikkuvan aineiston näkökulmasta. Aineiston nopea saatavuus koko kirjastoverkossa on kuitenkin taattu, sillä kaiken hyllyssä olevan aineiston saa haluttuun noutokirjastoon noin vuorokaudessa maksuttomana varauksena. Esimerkiksi Oodin varushyllyissä on päivittäin noin 1 500 varattua nidettä, joista cd-levyjä noin 6,7 % (otanta perjantaina 23.5.: 1 527 nidettä, joista 102 oli musiikkiäänitteitä).

Koko Suomen mittakaavassa uusien palvelujen kehittäjäkirjastona profiloitua Oodissa ei ole tarkoituksenmukaista varata tilaa aineistolajille, jonka kirjastolainaus on selkeästi romahtanut. Sama ilmiö on nähtävissä myös kuluttajamyynissä.

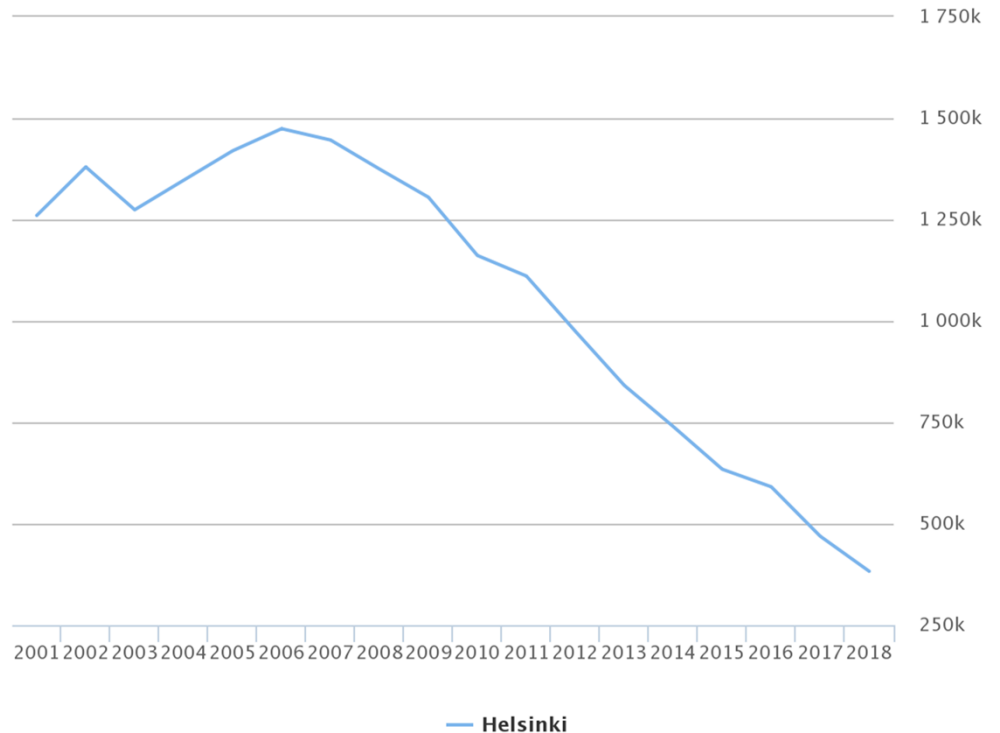
Lähde: IFPI Finland

25.09.2019

Ärende/31

Lainaus: Musiikkiäänitteet

Lähde: tilastot.kirjastot.fi

Vaikka äänitelainaus on laskussa, helsinkiläisille tarjotaan edelleen Oodista kävelyetäisyydellä hyvät cd-levykokoelmat perinteisestä Rikhardinkadun kirjastosta sekä Töölön kirjastosta, jonka remontissa arkkitehtuurisuunnittelu tehtiin äänitehyllyt edelleen säilyttäen. Pasilan kirjasto puolestaan toimii koko kaupunginkirjaston kokoelmakeskuksena, josta sekä cd-levyt että harvemmin lainatut kirjat kulkevat vuorokaudessa kaikkiin muihin kirjastoihin.

2 000 cd-levyn hyllytilan varaamisella Oodiin ei olisi merkittävää taloudellista vaikutusta. Yksittäisen levyn käsittelyyn kuluu toki huomattavasti enemmän aikaa kuin kirjan, mutta 2 000 cd-levyn lainausta- ja pahtumien käsittelykustannukset ovat vuositasolla häviävän alhaiset. Kirjahylly-yksikön muuntamisesta cd-levyhylyksi tulisi jonkin verran kuluja, jotka kuitenkin mahtuvat kirjaston investointibudjettiin. Cd-levyjen tuominen Oodiin ei ole kustannuskysymys vaan se olisi nähtävä toiminnallisena muutoksena Oodin sisältöpalveluihin. Nyt Oodin musiikki-kirjastotoiminnassa on haettu kokonaan toisenlaista palvelua, aktiivista harrastamisen tukemista sekä asiakkaiden tutustuttamista eri musiikkinlajeihin pienten konserttien, työpajojen ja musiikkitapahtumien avulla. Lainaustoiminnassa on keskitytty harrastamista tukevaan laajaan nuottikokoelmaan, soitinlainaukseen sekä studio- ja harjoittelutilojen varaamisen mahdollistamiseen. Oodissa avautuvat myöhemmin kesällä

yksilöllistä palvelua enemmän vaativat äänitys- ja editointistudiot. Oodissa musiikki on läsnä laajemmin ja monipuolisemmin kuin hyllyissä lainaajia odottava cd-levykokoelma.

Uusia palveluja kehitettäessä yleisesti toivotaan samalla luovuttavan jostakin vanhasta toiminnallisuudesta, koska pelkkä lisääminen ei johda kestäviin uudistuksiin. Oodin uuden musiikkikonseptin taustalla on edellä mainittu musiikkiäänitteiden lainauksen laskutrendi, joka seuraa musiikkiäänitteiden myynnin laskua. Fyysisten musiikkiäänitteiden kysyntä on suurelta osin korvautunut musiikin suoratoistopalveluilla, joita on saatavilla myös kirjastojen kautta. Tulevaisuuden kirjastona profiloituun Oodiin ei näillä perusteilla sijoitettu musiikkiäänitekokoelmaa vaan kokoelmatilat varattiin enemmän liikkuvalla aineistolle.

Oodiin on varattu tilaa yhteensä 100 000 niteelle, johon lukuun sisältyvät painotuotteiden lisäksi myös nuotit, lautapelit, konsolipelit ja elokuvatallenteet. Kirjasto seuraa aktiivisesti eri aineistojen käyttödataa ja varautuu tekemään aineistoprofilointiin muutoksia vuosittain. Jonkun aineistolajin lisääminen aiheuttaa vähennystä johonkin toiseen aineistolajiin.

Kirjaston kokonaisharkinnan mukaan tilan varaaminen erilliselle cd-kokoelmalle ei ole Oodissa perusteltua. Cd-levyjen tasapuolinen saanti myös Oodissa asioiville on kuitenkin varmistettu kelluvalla kokoelmalla ja maksuttomilla varauksilla.

Lautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

04.06.2019 Ehdotuksen mukaan

Lautakunta päätti käsitellä 11:nnen esityksen kokouksen kuudentena asiana.

Asian aikana kuultavana oli keskustakirjaston johtaja Anna-Maria Soininvaara.

21.05.2019 Palautettiin

07.05.2019 Pöydälle

Esittelijä

kirjastopalvelujen johtaja
Katri Vääntinen

Lisätiedot

Anna-Maria Soininvaara, keskustakirjaston johtaja, puhelin: 310 85400
anna-maria.soininvaara(a)hel.fi